

Dr Tadeusz Sozański

Instytut Filozofii i Socjologii AP w Krakowie

SOCJOLOGIA OGÓLNA

kurs dla I roku pracy socjalnej - studia niestacjonarne
30 godzin wykładów
r. ak. 2007/2008

Celem zajęć jest przekazanie podstawowych wiadomości o pojęciach, problemach, teoriach i metodach badawczych socjologii. Słuchaczy obowiązuje obecność na wykładach oraz zapoznanie się z literaturą wskazaną przez wykładowcę (niecałe 300 stron), w szczególności z rozdziałami I–VII preferowanego przez wykładowcę podręcznika Barbary Szackiej (*Wprowadzenie do socjologii*, Warszawa 2003). Kurs kończy **egzamin testowy**.

Tematy wykładów

1. Co to jest nauka? Ogólna charakterystyka socjologii jako dyscypliny naukowej. Osobliwości nauk społecznych.
2. Przesocjologiczna myśl społeczna od Greków po Oświecenie. Nauka a ideologia. Systemy ideologiczne: konserwatyzm, liberalizm, socjalizm. Nacjonalizm.
3. Powstanie socjologii (Comte). Pozytywizm. Klasycy: Durkheim i Weber. 100 lat socjologii jako nauki teoretycznej i empirycznej: od *Le suicide* (1897) do dziś. Socjologia polska.
4. Elementarne pojęcia socjologii. Aktor, działanie społeczne, interakcja, kultura, całości społeczne.
5. Biologiczne podstawy życia społecznego. Socjobiologia. Kultura.
6. Socjalizacja i kontrola społeczna.
7. Klasyczne teorie rozwoju społecznego i typologie społeczeństw.
8. Badania empiryczne w socjologii. Typy badań. Etapy procesu badawczego.
9. Techniki badawcze w socjologii (obserwacja, wywiad kwestionariuszowy, techniki ankietowe)
10. Wprowadzenie do socjologii wielkich struktur społecznych. Państwo, naród. Sposoby ujmowania struktury klasowej w socjologii i świadomości społecznej (Ossowski). Klasyczne teorie klas (Marks, Weber).
11. Współczesna makrosocjologia. Stara i nowa klasa średnia. Ubóstwo i wykluczenie.

Lektury

- BABIŃSKI Grzegorz. *Zmienne i ich rola w badaniach socjologicznych*. Ss. 249–272 w: Malikowski M., Niezgoda M. (red.). *Badania empiryczne w socjologii. Wybór tekstów*. t. I. Tyczyn 1997 • *Etapy procesu badawczego*. Tamże, ss. 300–313.
- GIDDENS Anthony. *Socjologia*. Warszawa 2004: Rozdział 10 (*Klasy, stratyfikacja i nierówności*) 304–329 • Rozdział 11 (*Ubóstwo, opieka społeczna i wykluczenie społeczne*) 330–365.
- SOZAŃSKI Tadeusz. *Co to jest nauka?* Ss. 5–33 w: Malikowski M., Niezgoda M. (red.) 1997. Tekst dostępny także na stronie domowej autora w dziale Dydaktyka-UJ w pliku nauka.pdf

SZACKA Barbara. *Wprowadzenie do socjologii*. Warszawa 2003: Rozdział I (*Charakter socjologii i historyczne warunki jej powstania*), 17–51 • Rozdział II (*Biologiczne podstawy życia społecznego z perspektywy biologii ewolucyjnej*) 53–71 • Rozdział III (*Kultura*), 73–91 • Rozdział IV (*Zmiana społeczno-kulturowa*), 93–116 • Rozdział V (*Interakcje społeczne*), 119–133 • Rozdział VI (*Socjalizacja*), 135–155 • Rozdział VII (*Kontrola społeczna*), 158–178.



<http://www.cyf-kr.edu.pl/~usozans/>

Dr Tadeusz Sozański

Instytut Filozofii i Socjologii AP w Krakowie

SOCJOLOGIA MAŁYCH GRUP

kurs dla I roku pracy socjalnej - studia stacjonarne i niestacjonarne
30 godzin wykładów
r. ak. 2007/2008

Celem kursu jest przekazanie podstawowych wiadomości z socjologii małych struktur społecznych. Kurs będzie miał formę wykładu monograficznego, co oznacza uwzględnienie obok klasycznych podręcznikowych teorii także kilku tematów związanych z własnymi zainteresowaniami badawczymi wykładowcy. Słuchaczy obowiązuje obecność na wykładach oraz zapoznanie się z podaną niżej literaturą. Kurs kończy się egzaminem testowym.

Tematy wykładów

1. Architektura świata społecznego (konceptje wielopoziomowości). Przedmiot i metody mikrosocjologii. Historia mikrosocjologii w zarysie.
2. Pojęcie aktora. Interakcja w diadzie. Teoria elementarna. Przymus i wymiana
3. Interakcja jako gra. Dylemat więźnia. Minimalne sytuacje społeczne.
4. Pojęcie grupy społecznej (wielość definicji). Grupy pierwotne. Sieci społeczne
5. Systemowe modele grupy społecznej. Cechy grup społecznych w ujęciu Mertona.
6. Obserwacyjne metody badania grup. IPA i SYMLOG (Bales). Różnicowanie się ról w grupach dyskusyjnych.
7. Rozmiar grupy a procesy grupowe.
8. Struktura i strukturalizm w mikrosocjologii. Grafy jako modele struktur grupowych
9. Atrakcyjność interpersonalna. System A-B-X. Socjometria: metodologia i teoria. Model struktury socjometrycznej Leinharda-Davisa.
10. Status w grupach zadaniowych. Teoria stanów oczekiwań i charakterystyk statusu.
11. Spójność grupy. Syndrom myślenia grupowego.
12. Efektywność grup zadaniowych a struktura sieci komunikowania.
13. Przywództwo w grupach zadaniowych. Teoria Fiedlera
14. Podejmowanie decyzji w grupach. Efekt polaryzacji.

Lektury

- BALES Robert F. *SYMLOG: o pewnym praktycznym podejściu do badania małych grup*. Ss. 53–80 w: J. Szmatka (red.). *Elementy mikrosocjologii. Część II (Wybór tekstów)*. Kraków 1992
- BROWN Rupert. *Procesy grupowe*. Gdańsk 2006: Rozdział 3 (*Strukturalne aspekty grup*), 70–115 • Rozdział 5 (*Kto jest bardziej skuteczny – jednostki czy grupy*), 153–200.
- MERTON Robert K. *Wstępna lista właściwości grupy*. Ss. 244–254 w: P. Sztompka, M. Kucia (red.). *Socjologia. Lektury*. Kraków 2006.

- NEWCOMB Theodore M. R.H. TURNER, P.E. CONVERSE. *Psychologia społeczna*. Warszawa 1965: Dodatek C (*Analiza procesu interakcji*), 577–583.
- RYBICKI Paweł. *Z podstawowych zagadnień grupy społecznej*. Ss. 260–265 w: P. Sztompka, M. Kucia (red.). *Socjologia. Lektury*. Kraków 2006.
- SOZAŃSKI Tadeusz. *Sieć społeczna*. Ss. 28–36 w: *Encyklopedia Socjologii*, t. 4. Warszawa 2002.
- SZACKA Barbara. *Wprowadzenie do socjologii*. Warszawa 2003: Rozdział V (*Interakcje społeczne*), 119–133
- Rozdział VIII (Grupa społeczna), 181–201.



<http://www.cyf-kr.edu.pl/~ussozans/>